

Tórshavn, 17.nov. 2008
Mál: FHR-2008-33001/10
Viðgjørt:PW/elp

Frásøgn frá 3. fundi um rúsevnisstøðuna í Føroyum, hildin í Fólkaheilsuráðnum, tann 12. november 2008.

Á fundi vóru:

Karen Marie Olesen – fúti
Bergleif Brimvík - politikommiserur
Kjartan Dam Joensen – yvirtollari, TAKS
Eyðun Mørkøre - stjóri, TAKS
Heri Mørkøre - Landsapotekari
Olga Magnussen – leiðari, Blái Krossur Føroya
Jens Jensen - politistur, Fólkaheilsuráðið og Politiið
Annlis Bjarkhamar – leiðari, SSP-samskipanin
Óli Rubeksen – SSP-samskipanin
Hallbjørg Lamhaug – Barnaverndarstova Føroya
Bjarta Vilhelm – leiðari, Barnatænastan og Fólkaheilsuráðið
Bjørghild Djurhuus – heilsurøktarfrøðingur, Barnatænastan
Pál Weihe – formaður, Fólkaheilsuráðið.

Avboð frá Heilsumálaráðnum og Landslæknanum.
Psykiatriska deild og Brádepilin á LS og Heilbrigðið vóru eisini boðin, men komu ikki á fundin.

Fólkaheilsuráðið hevði boðið til fundar at umrøða rúsevnisstøðuna í Føroyum í løtuni.

Umboð fyri Tollvaldið legði fram fyrst fylgjandi frágreiðing:

“Sum árin frammanundan verður eftirlitið við ólógligum innflutningi av rúsevnum (narkotika) raðfest høgt.

Arbeiðsgongdin í sjálvum tolleftirlitsarbeiðinum varð broytt 1. mai 2008. Endamálið var at fáa eftirlitið at virka enn betur. Vaktarskipanin er broytt soleiðis, at tollararnir nú arbeiða í eini rokeringskipan, og hefur tað serligan týðning fyri eftirlitið á flogvøllinum og Havn. Skipanin hevur víst seg at virka væl, og starvsfólkið hevur tikið væl í móti nýggju skipanini.

Tollvaldið hevur 2 servandar narkohundar. Báðir hundarnir eru í serklassa. Teir verða brúktir at leita eftir rúsevnum bæði uppi á ferðafólki, í postflutningi, í farmaflutningi og umborð skipum. Umframt hundarnar hevur tollvaldið røntgentól á

Fólkaheilsuráðið

The Faroese board of public health

høvudsposthúsinum í Tórshavn at kanna postsendingar við, umframt atgongd til onnur røntgentól á flogvøllinum at kanna lutir við, sum rúsevni kunnu vera fjald í.

Elektroniska atgongdin til ferðafólkalistarnar er nú við at vera komin heilt uppá pláss. Hetta eru amboð, sum eru neyðug at hava fyri at eftirlitið skal kunna virka væl.

Tollvaldið metir ikki, at rúsevnisstøðan er broytt nakað í mun til árinum frammanundan. Hetta er grundað á nøgdirnar, sum tollvaldið er komið fram á í eftirlitinum. Nøgdirnar higartil í ár eru á sama støði, sum árið í fjør og minni enn hini árinum frammanundan. Í fjør vórðu 30 persónar tiknar í eftirlitinum og higartil í ár 28 persónar. Talan er í flestu førum um mannfólk. Rúsevni, sum eru innsmuglað, hava verið goymd í postsendingum, í viðføri, uppi á tí ferðandi og eisini innvortis.

Tollvaldið er av tí áskoðan, at tað uttan iva kemur meira og meira fyri, at rúsevni verða innsmuglað innvortis, bæði av mannfólki og konufólki. Talan er helst ikki um stórar nøgdir hvørja ferð, men eisini sterkari rúsevni enn hash.

Eisini í ár eru stórar nøgdir av rúsevnum tiknar í Íslandi. Rúsevnið er smuglað inn og goymt í útlenskum bilum, sum eru komnar til Íslands við Norrønu. Tollvaldið her var vitandi um flutningin.

Gram	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
Hash	6431	46753	2813	4494	4622	1670	1260	
Marihuana			163		50			
Amfetamin	14		39		8	2	30	
Kokain		48	2				13	
Heroin			2					
Ecstasy			3 stk	444 stk	12 stk		67 stk	

TAKS raðfestir sum nevnt eftirlitið við rúsevnum høgt, tað verður gjørt í góðum samstarvi við lögregluna, postverkið, flutningsfeløgini og útlenskar myndugleikar.”

Lögreglan greiddi frá, at higartil í ár er hald lagt á

- 1711 g av hashi
- 0 g av marihuana
- 0 g av speed
- 133 g av amfetamini
- 0 g av heroini
- 12 g av kokaini
- 67 tablettir av ecstasy

Nøgðin av hashi er nakað tað sama í ár, sum tað, ið hald varð lagt á í 2007. Nøgðin av amfetamini er minni í 2008 enn tað, ið varð funnið í 2007. Nøgðin av kokaini er vaksin í 2008, ecstasy hinvegin er nógv minni. Løgreglan er av tí fatan, at hetta er bara ein lítil partur av tí, sum er í umfari. Løgreglan heldur, at tað verður gjørt tað, sum gerast kann til tess at finna fram til ólóglig evni. Í lötuni eru 4 fólk hjá politinum, sum taka sær av hesum. Samstarvið við tollvaldið hevur verið gott.

Løgreglan upplýsir eisini, at oftari og oftari verður funnið fræ til hashplantuna og fræ til skunk. Fræ er sum soleiðis ikki ólógligt, men um tey verða plantað og vaksa fram, so kann ólógligt evni jú vinnast úr plantuni. Ikki bara hashplantuni, men eisini av skunki, tí úr hesi plantu er tað rúsandi evnið THC hægri enn í hashplantuni. Hetta er so eitt dømi um, at eftiransingin av nýtsluni av rúsevnum við hvørt ikki bara er evnið sjálvt, men eisini tilfar (í hesum føri fræ), sum verður brúkt til framleiðsluna, soleiðis sum landsapotekarin eisini hevur víst á.

Landsapotekarin vísti á, at lógin um euforiserandi evni eigur at verða dagførd í Føroyum, tí alt umráðið er í stórari broyting bæði viðvíkjandi undanevnum, tað eru tey evnini, sum skulu til tess at gera tey aktivu rúsevni, og so niðurbrótingarevni ella avleidd evni (derivatir). Hesi verða eisini send til Føroya, m.a. postvegis. Landsapotekarin hevur eitt neyvt samstarv við tollvaldið um at finna útav hvørji evni, sum koma til landamarkið eru ólóglig, og tí ikki koma í umfar í samfelagnum.

Blái Krossur Føroya greiddi frá, at har vóru royndirnar, at lutfalsliga fleiri hashnýttarar og nýttarar av øðrum narkotika vóru ímillum teirra viðskiftafólk. Tey eru í øllum aldri frá byrjanini av 20árunum til 60 ár og eldri. 79% eru menn og 21% eru kvinnur. 57% eru alkoholmisnýttarar, 17% misnýta alkohol og tablettir, 13% alkohol, tablettir og hash og 13% alkohol, tablettir, hash og onnur narkotisk evni.

Royndirnar hjá skúlaheilsutænastuni eru, at ung niður í 13 ára aldur drekka sær kenning upp til fleiri ferðir um mánaðin, men hinvegin er tað eitt medvit millum tey ungu at ansa sær fyri rúsevnum.

SSP-samskipanin greiddi frá virki sínum, sum júst er byrjað. Nevnt varð, at summarfestivalarnir eru eitt stað, har sum tað ógvuliga sannlíkt fer fram nýtsla av narkotiskum evnum, og í einum fyriryrgingarhøpi átti at borið til, at farið uppí fyrireikingarnar av summarfestivalunum soleiðis, at fólk vóru klár at fara á festival soleiðis at skilja, at tey finga eitt medvit um, at tað ber til at fara á festival uttan at taka narkotisk evni. Eisini átti at borið til at fingið fyrireikararnar av festivalunum at verið við í hesum arbeiðinum.

Barnaverndarstova Føroya greiddi frá, at tey eru við at gera eina skipan, ið savnar inn hagtøl um allar tilburðir, har barnaverndirnar hava verið inni í málum viðvíkjandi børnum. Her ber til at fáa at vita um kringumstøðurnar íroknað møguligt narkotikamisbrúk. Roknað verður við at hetta fæst at virka í bræði.

Niðurstøða

Fólkaheilsuráðið

The Faroese board of public health

Niðurstøðan av fundinum var, at tað eru framvegis narkotisk evni í umfari í Føroyum. Tølini frá lógregluni og tollvaldinum týða tó ikki uppá nakran vøkstur. Hinvegin er tað eingin ivi um at tað, sum hald verður lagt á, er bert ein lítil partur av tí, sum er í umfari. Eftirlitsmyndugleikarnir: lógreglan, tollvaldið og landsapotekarin, søgdu frá, at teir gjørdu, hvat teir kundu, og teir hildu, at teirra innsatsur á umráðnum var rímiligur í mun til ta orku, sum er til taks.

Av fyribýrgjandi átøkum varð nevnt, serliga at gera nakað í sambandi við tónleikafestivalarnar, har nógv ung koma saman á sumri. Hetta skuldi gerast í góðari tíð áðrenn sjálvt tónleikatiltakið.

Pál Weihe,
formaður